

ת"פ (באר שבע) 49734-12-22 - מדינת ישראל-פמ"ד נ' חמד אלסאנע (אסיר)- לא בעניינו

ת"פ (באר-שבע) 49734-12-22 - מדינת ישראל-פמ"ד ע"י נ' חמד אלסאנעמחוזי באר-שבע
ת"פ (באר-שבע) 49734-12-22
ת"פ (באר-שבע) 52385-12-22
ת"פ (באר-שבע) 49641-12-22
ת"פ (באר-שבע) 49609-12-22
מדינת ישראל-פמ"ד ע"י
ב"כ עו"ד עמית חומרי

נ ג ד

1. חמד אלסאנע (אסיר) - לא בעניינו
2. מאמון אלסאנע (עציר) - בעצמו ע"י
ב"כ עו"ד רפי ליטן
3. מוחמד סאנע (עציר) - לא בעניינו
4. הרון אל סאנע (עציר) - לא בעניינו
5. טארק אל סאנע (אסיר) - לא בעניינו
6. אודאי אבו סריחאן (עציר) - לא בעניינו
7. עצמת אבו גליון (עציר) - לא בעניינו
8. עבד אלכרים אלסאנע (עציר) - לא בעניינו
9. מחמד חליל אלסאנע - לא בעניינו
10. מחמוד סלימאן אלסאנע - לא בעניינו
בית המשפט המחוזי בבאר-שבע
[19.11.2024]
כבוד השופט יובל ליבדרו

החלטה

1. לפני בקשה לחילוט רכב מסוג סקודה מ.ר. 40-206-80 (להלן: "הרכב") בהתאם לסעיפים 34 ו-37 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: "הפקודה").

2. בקליפת האגוז, בענייננו מדובר בפרשה בה הורשעו עשרה נאשמים בשני אירועים שונים של גניבת תחמושת מבסיס צה"ל בדרום בארץ. המשיב יחד עם מספר מעורבים היה מעורב בפריצה לבסיס בדרום הארץ וגניבת תחמושת בשני מועדים שונים, והורשע בכל אחד משני האישומים בעבירות של כניסה למקום צבאי, פגיעה ברכוש, התפרצות לשם ביצוע פשע, עבירות בנשק (נשיאה והובלה) ועבירות בנשק (סחר) תוך הסתייעות ברכב לביצוע פשע. המשיב רכש בכספים שקיבל בתמורה למכירת התחמושת שנגנבה רכב מסוג "סקודה אוקטביה" אותו החליף בהמשך לרכב מושא בקשה זו.

ביום 30.4.2024 הגישה המבקשת בקשה לחילוט הרכב מכח סעיף 39 לפקודה בטענה כי המשיב קיבל את הרכב כשכר לביצוע העבירה.

ביום 15.01.2024 גזר מותב זה על המשיב עונש של 7 שנות מאסר וחצי ועונשים נלווים. במסגרת גזר הדין ניתנה החלטה ביחס לבקשת החילוט של המבקשת, לאחר שהתקבלה גם תגובת המשיב, ודחה אותה וזאת בשל כך שהכסף שבאמצעותו רכש המשיב את הרכב לא ניתן כשכר בעד ביצוע העבירה כנטען, אלא הווה הוא חליף לתחמושת שנגנבה. לצד זאת, נקבע כי אין לראות בדחיית בקשת החילוט כהחלטה המורה על החזרת הרכב למשיב שכן זה לא קנה זכות קניינית על שלל הגניבה או על חליפו, ועל כן איפשר למבקשת לפנות בבקשה מתאימה להורות מה ייעשה ברכב.

יצוין, כי במסגרת גזר הדין נבחנה גם האפשרות להורות על חילוט הרכב מכח סעיף 144(ח)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), בו צוין כי בית המשפט רשאי להורות על חילוט רכוש שהושג כתוצאה מביצוע עבירת נשק לפי סעיף 144(ב)(2) לחוק העונשין, אך דחה אפשרות זו נוכח כך שהעבירות בוצעו טרם נכנסה הוראת חוק זו לספר החוקים (ת"פ 49734-12-22 מדינת ישראל נ' אלסאנע [פורסם בנבו, 15.1.2024], פסקאות 25-28). 3. בהתאם להחלטה בגזר הדין, המבקשת הגישה בקשה נוספת לחילוט הרכב הפעם מכח סעיפים 34 ו-37 לפקודה. המבקשת טענה כי המשיב התעשר ממכירת התחמושת שנגנבה ונמכרה ליד שלישית, ובכספים שקיבל בתמורה לתחמושת הוא רכש את הרכב. המבקשת הפנתה לסעיף 34 לפקודה המעניק סמכות רחבה לבית המשפט להורות מה ייעשה בחפץ שנתפס ולגזר הדין שניתן בעניינו של המשיב אשר קבע כאמור כי המשיב המיר את תקבולי העבירה ברכב ועתרה מכח סעיף 37 לפקודה ואשר קבע גם כי ניתן יהיה להגיש בקשה חדשה בהתבסס על סעיפים אלה אף אם העתירה המקורית לחילוט הרכב נדחתה.

3. המשיב התנגד לחילוט הרכב. המשיב טען כי המבקשת הגישה בקשה לחילוט הרכב בשלב הדיוני הנכון, בקשה שנדחתה במסגרת גזר הדין; כי הסמכות שבהפעלת סעיף 34 לפקודה נתונה לבית משפט השלום וכי העברת הסמכות למותב זה תשנה אף את ערכאת הערעור; כי המחוקק גילה דעתו לפיה לא ניתן להורות על חילוט הרכב מכח סעיפים 34 ו-37 בעניינם של סוחרי הנשק עת מצא לקבוע, לאחר ביצוע העבירות בתיק דנן, הסדר מיוחד כאמור בסעיף 144(ח)(2) לחוק העונשין, כדי להתמודד עם הלאקונה שנוצרה בעניין; כי בשל אופיו העונשי של רכיב החילוט ראוי שזה יקבל ביטוי הולם ומאוזן בגזר הדין וכי בקשה לחילוט לאחר שנגזר דינו של המשיב פוגע באיזון ובמידתיות של העונש.

דיון והכרעה

4. לאחר שבחנתי את נסיבות העניין ואת טיעוני הצדדים, מצאתי לקבל את הבקשה ולהורות על חילוט הרכב.
5. אין חולק כי המשיב רכש את הרכב מכספים שקיבל בתמורה למכירת התחמושת שנגנבה.
כאמור בגזר הדין דחיתי את הבקשה לחלט את הרכב מכח סעיף 39 לפקודה שכן הרכב היווה חליף לתחמושת שנגנבה, היינו חליף לשלל העבירה, ולא שכר בעד ביצוע העבירה שבוצעה.
לצד האמור, ובהינתן שהמשיב לא קנה זכות קניינית בשלל העבירה אפשרתי למבקשת בנסיבות אלו להגיש בקשה להורות מה לעשות ברכב שנתפס מכח סעיפים 34 ו-37 לפקודה.
סעיף 37 לפקודה קובע כי: "הוגש משפט ולא הוגש החפץ כראיה לבית המשפט, הרי אם היה המשפט נגד אדם על עבירה שעבר באותו חפץ או לגביו, רשאי בית המשפט לצוות כאמור בסעיף 34".
סעיף 34 לפקודה מקנה לבית המשפט סמכות רחבה להורות מה לעשות בחפץ שנתפס: "על פי בקשת שוטר שהוסמך לכך על ידי קצין משטרה בדרגת מפקח משנה או בדרגה גבוהה מזו דרך כלל או לענין מסויים (להלן - שוטר מוסמך), או על פי בקשת אדם התובע זכות בחפץ, רשאי בית משפט שלום לצוות כי החפץ ימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהג בו אחרת כפי שיוורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו".
לענין ההכרעה כיצד יש לנהוג בשלל עבירה ראו ע"פ 545/99 סבג נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 30.11.1999), שם בנסיבות דומות קבע בית המשפט העליון כיצד יש לנהוג בשלל עבירה:
"גם הוראת החילוט הקבועה בסעיף 39(א) לפקודה אינה חלה לגבי המכונית משום שדינה כדין הרובים שנגנבו, ובתור שכזאת, המערער אינו "בעליה" כאמור בסעיף 39(א) הנ"ל. חפץ שנגנב אינו הופך להיות רכוש של הגנב, ולא בכדי. על-כן, אין הוא נתון לחילוט המהווה "עונש" המוטל על הגנב. חילוט, על-פי טיבו, מכוון לפגוע בזכות קניינית של העברין, וזה אינו קונה "זכויות" קנייניות בשלל שהוא משיג בעבירה שהוא מבצע. תשומת-הלב בעניין זה לתנאי הקבוע בסעיף 39(ב) לפקודה שלפיו צריך שהחפץ המיועד לחילוט יינתן "מאת בעליו, או מאת המחזיק בו כדין [...] מה ייעשה אפוא ב"שלל" של גניבה (ובחליפיו)? נראה כי התשובה לשאלה זו מקופלת בהוראות הסעיפים 34-37 ו-42 לפקודה; כאשר בנסיבות המקרה דנא מצוי הפתרון בהסדר הקבוע בסעיף 34 לפקודה מכוח ההוראה שבסעיף 37 לפקודה, וזאת לאור העובדה שהמכונית - המהווה, כאמור, "חליפה" של הרובים שנגנבו על-ידי המערער - לא הוגשה כראיה במשפט".
6. בהתאם לאמור, לא מצאתי לקבל את טענות ב"כ המשיב. כפי שציין ב"כ המשיב, הסמכות לדון בשאלה מה ייעשה בחפץ שנתפס בשלבים הראשונים של ההליך נתונה בהתאם להוראה המפורשת של סעיף 34 לפקודה לבית משפט השלום.

לעומת זאת, סעיף 37 לפקודה דן בסיטואציה שבה החפץ שנתפס לא הוגש כראיה במשפט, כבענייננו, ואולם סעיף זה מתייחס לשלבים המתקדמים של ההליך, ונוקט הוא בלשון כללית של "בית המשפט" ולא דווקא בית משפט השלום כפי שצוין בסעיף 34 האמור.

לענין זה ראו בש"פ 5894/20 מדינת ישראל נ' דיבא (פורסם בנבו, 16.9.2020), פסקה 21:

"לאידך גיסא אציין, כי סעיף 37 לא ביקש להקנות את הסמכות להורות מה יעשה באותו חפץ, לבית משפט השלום. "בית המשפט" שבסעיף 37, הריהו אותו בית משפט שאליו "לא הוגש החפץ כראיה", כאמור ברישא לסעיף. הרשות "לצוות כאמור בסעיף 34" שממנה הסיק בית המשפט המחוזי את אשר הסיק, עניינה בתוכן הסמכות: "כי החפץ יימסר לתובע הזכות או לאדם פלוני, או שינהגו בו אחרת כפי שיורה בית המשפט - הכל בתנאים שייקבעו בצו". כך נקבע זה מכבר בע"פ 506/82 גלזן נ' מדינת ישראל לז(1) 409, 413-414 (1983): "[...] ואילו סעיף 37 (כאמור) - כאשר החפץ לא הוגש כראיה, אך נדונה במשפט עבירה, שיוחסה לנאשם בחפץ הזה או בקשר אליו. בשלב זה אין כל היגיון לפירוש, המגביל את הסמכות לבית-משפט השלום בלבד [...] אין חולק כי "החלטות לפי פרק זה" יכולות להיות גם החלטות של בית המשפט המחוזי. כך הן לדוגמה, החלטות שלפי סעיפים 36-37אכן, עלתה זה מכבר השאלה, מהו משטר העררים שיחול על החלטות בית המשפט המחוזי שלפי פרק זה (ראו החלטת הרשמת ל' בנמלך בע"פ 2013/13 מדינת ישראל נ' גולן [פורסם בנבו] (3.6.2013)); מכל מקום, לא יכול ליפול ספק בכך שהחלטות לפי הפרק הרביעי של הפקודה, יכולות להינתן גם בבית המשפט המחוזי".

לא מצאתי לקבל גם את הטענות באשר לאופי העונשי של צו חילוט והשלב בו מוגשת הבקשה. באשר לשלב בו הוגשה הבקשה (אחרי מתן גזר הדין) הרי כפי שציין ב"כ המשיב בתגובתו הבקשה הראשונית לחילוט הוגשה עוד לפני מתן גזר הדין וניתנה לצדדים האפשרות לשטוח את טענותיהם ביחס אליה. בית המשפט דן בבקשה במסגרת גזר הדין ומצא לדחות את הבקשה שהוגשה לפי סעיף 39 לפקודה בטענה כי הרכב אינו מהווה שכר עבירה, ולצד זאת בית המשפט אפשר מבקשת להגיש בקשה חדשה תוך 60 יום בהתאם לסעיפים 34 ו-37 לפקודה.

באשר לטענה הקשורה לאופיו העונשי של צו החילוט, והצורך לאזן אותו במסגרת גזר הדין עם יתר רכיבי הענישה, אציין, כי צו החילוט שהתבקש במקרה דנן לפי סעיפים 37 ו-34 לפקודה אינו נושא אופי עונשי כלל וכלל. זאת, משום שמדובר ברכב שהוא חליפו של שלל עבירה, ואשר לגביו אין ולא היה למשיב למעשה כל זכות קניינית. מכאן, שלמעשה אין כל פגיעה במשיב לו הרכב יחולט עתה, וכפועל יוצא האיזון שנקבע בגזר הדין בדבר עונשו הראוי של המשיב על כלל רכיביו לא יופר.

עוד אציין, כי התיקון שנעשה בחוק העונשין, כאמור בסעיף 144(ח)(2), נועד לאפשר חילוט בדרך המלך, בשלב גזר הדין של חפצים בהקשר הרלוונטי לעבירות הנשק במצבים דומים, אך אין בו כדי לשלול השימוש בכלים קיימים ביחס למתן הוראות בהקשר של חפצים שנתפסו ולא הוגשו כראיות, בשלבים מאוחרים לגזר הדין, כאמור סעיפים 34 ו-37 לפקודה.

בשולי ההחלטה אך לא בשולי החשיבות. התכלית הקניינית בדיני החילוט של "הוצאת בלעו של גזלן" היא חשובה ויש לשמור עליה. אין לאפשר למי שנהנה ממכירת תחמושת שנגנבה מבסיסי צה"ל, להמשיך להחזיק בשלל הגניבה או בחליפו, לא כל שכן כאשר לו מעורבות פלילית הקשורה בגניבה זו.

קבלת עמדה זו עלולה לשדר מסר חברתי שגוי ובתורה לתמרץ עבריינות. התחמושת שנגנבה הייתה שייכת לצבא, קרי למדינה, והכסף שהושג ממכירת התחמושת הזו, וחליפו של הכסף, שייך אף הוא למדינה, ולכן מן הדין להשיבו למדינה.

7. לאור האמור אני מורה על חילוטו של הרכב לטובת אוצר המדינה. העתק מההחלטה יישלח לצדדים הרלבנטיים.

ניתנה היום, יח חשוון"ח חשוון תשפ"ה, 19 נובמבר 2024, בהעדר הצדדים.